

ÎNCHEIERE

28 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Aliona Miron

examinând conflictul negativ de competență dintre completul specializat în materie de drept comun al Curții de Apel Chișinău și completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

în cadrul cauzei intentate la cererea de chemare în judecată depusă de Cavcaliuc Feodosii, Caraman Leonid, Duca Silvia, Curmei Valentina, Bivol Efrosinia, Cazacova Natalia, Sulima Valentina, Gorea Zinaida, Chiosa Alexandra, Caradja Fiodor, Podlesnova Svetlana, Artiuh Jana, Borta Evghenia, Oleinikov Dumitru împotriva APLP 51/336 COOP, intervenient accesoriu SA „Apă-Canal Chișinău”, cu privire la anularea refuzului, excluderea sumei și a serviciului din factură, repararea prejudiciului moral,

c o n s t a t ă :

La 5 martie 2018, Cavcaliuc Feodosii, Caraman Leonid, Duca Silvia, Curmei Valentina, Bivol Efrosinia, Cazacova Natalia, Sulima Valentina, Gorea Zinaida, Chiosa Alexandra, Caradja Fiodor, Podlesnova Svetlana, Artiuh Jana, Borta Evghenia, Oleinikov Dumitru s-au adresat în instanța de judecată cu o acțiune împotriva APLP 51/336 COOP, solicitând anularea refuzului, excluderea sumelor și serviciilor din facturi, repararea prejudiciului moral.

Prin încheierea instanței de fond din 25 aprilie 2019, SA „Apă-Canal Chișinău” a fost atrasă în proces în calitate de terț.

Prin hotărârea din 2 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea înaintată s-a admis parțial și s-a dispus obligarea pârâtei de a exclude din facturile de plată privind serviciile locative prestate pentru apartamentele reclamanților a serviciilor specificate, în rest pretențiile fiind respinse.

La 6 iulie 2020, APLP 51/336 a contestat cu apel hotărârea instanței de fond, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată sau depusă peste termenul legal.

Cauza a fost repartizată aleatoriu Completului specializat în materie de contencios administrativ din cadrul Curții de Apel Chișinău care, prin încheierea din 25 mai 2021, a declinat competența la examinarea în ordine de apel a cauzei în favoarea judecătorilor completurilor specializate în materie civilă de drept comun din cadrul aceleiași instanțe.

Prin decizia din 11 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de APLP 51/336 COOP, casată hotărârea din 2 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii, ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă.

La 2 martie 2022, Cavcaliuc Feodosii a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Prin decizia din 1 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de Cavcaliuc Feodosii, a fost casată decizia din 11 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cauza fiind remisă spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău într-un complet de judecată specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Prin încheierea din 15 noiembrie 2022, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, a suspendat procesul și a prezentat dosarul Curții Supreme de Justiție pentru soluționarea conflictului negativ de competență.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că competentă să judece cauza civilă sus-indicată este completul specializat în materie de drept comun al Curții de Apel Chișinău, unde urmează a fi remisă.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate art. 200 alin. (1) și (3) Cod administrativ, instanța de judecată în fața căreia a apărut conflictul de competență de natura celui definit la art.58 alin.(2) suspendă din oficiu procesul și prezintă dosarul instanței competente să soluționeze conflictul de competență. Conflictul de competență dintre judecătoriile din jurisdicția diferitor curți de apel, dintre o judecătorie și o curte de apel sau dintre două curți de apel se soluționează de către Curtea Supremă de Justiție.

Dintru început, se impune a se face precizarea că în dispoziția art. 200 alin. (3) Cod administrativ nu este prevăzută și reglementată expres soluționarea conflictului negativ de competență dintre două complete specializate ale aceleiași instanță judecătorească, însă ținând cont de rolul său dirigitor, precum și de faptul că Curtea Supremă de Justiție este unica autoritate supremă judecătorească care asigură aplicarea corectă și uniformă a legislației, prin asemănare o va aplica inclusiv și la conflictul de competență ivit în cazul respectiv.

Astfel, cercetând starea de fapt, Colegiul constată că obiectul litigiului îl constituie recunoașterea ca fiind ilegal refuzul APLP 51/336 COOP cu privire la excluderea din factura de plată privind achitarea serviciilor locativ-comunale prestate și obligarea APLP 51/336 COOP să excludă din factura de plată, privind achitarea serviciilor locativ-comunale prestate:

a) pentru ap. xxxxx din str. xxxxx, nr. xxxxx, sat. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține reclamantului Cavcaliuc Fedosii, sumele și serviciile incluse ilegal „Vol. de apă nedistribuit” în sumă de 14,89 lei, „Datorii la alte servicii” în sumă de 560,00 lei, „P/chirie” în sumă de 34,77 lei și „Taxa de stat la judecată” în sumă de 35,89 lei;

b) pentru ap. xxxx din str. xxxxx, nr. xxxxx, sat. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține reclamantului Caraman Leonid, sumele și serviciile incluse ilegal „Vol. de apă nedistribuit” în sumă de 473,24 lei, „Comunalinîe uslughî” în sumă de 1729,39 lei;

c) pentru ap. xxxxx din str. xxxxx, nr. xxxxx, sat. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține reclamantei Duca Silvia, sumele și serviciile incluse ilegal „Vol. de apă nedistribuit” în sumă de 535,74 lei, „Servicii Poșta Moldovei” în sumă de 51,26 lei;

d) pentru ap. xxxxx din str. xxxxx, nr. xxxxx, sat. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține reclamantei Curmei Valentina, a sumei și serviciului inclus ilegal „Vol. de apă nedistribuit” în sumă de 8,18 lei;

e) pentru ap. xxxxx din str. xxxxx, nr. xxxxx, sat. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține reclamantei Bivol Efrosinia, a sumei și serviciului inclus ilegal „Vol. de apă nedistribuit” în sumă de 49,08 lei;

f) pentru ap. xxxxx din str. xxxxx, nr. xxxxx, sat. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține reclamantei Cazacova Natalia, a sumei și serviciului inclus ilegal „Vol. de apă nedistribuit” în sumă de 12,27 lei;

g) pentru ap. xxxxx din str. xxxxx, nr. xxxxx, sat. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține reclamantei Sulima Valentina, a sumei și serviciului inclus ilegal „Vol. de apă nedistribuit” în sumă de 16,36 lei;

h) pentru ap. xxxxx din str. xxxxx, xxxxx, sat. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține reclamantei Gorea Zinaida, a sumei și serviciului inclus ilegal „Vol. de apă nedistribuit” în sumă de 8,18 lei;

i) pentru ap. xxxxx din str. xxxxx, xxxxx, sat. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține reclamantei Chiosa Alexandra, a sumei și serviciului inclus ilegal „Vol. de apă nedistribuit” în sumă de 8,18 lei;

j) pentru ap. xxxxx din str. xxxxx, xxxxx, sat. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține reclamantului Caradja Fiodor, a sumelor și serviciilor incluse ilegal „Vol. de apă nedistribuit” în sumă de 127,59 lei și „Datorii la alte servicii” în sumă de 130 lei;

k) pentru ap. xxxxx din str. xxxxx, xxxxx, sat. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține reclamantei Podlesnova Svetlana, a sumelor și serviciilor incluse ilegal „Cota parte V apă potabilăa” în sumă de 201,24 lei și „Reparații curente” în sumă de 745,61 lei;

l) pentru ap. xxxxx din str. xxxxx, xxxxx, sat. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține reclamantei Artiuh Jana, a sumelor și serviciilor incluse ilegal „Vol. de apă nedistribuit” în sumă de 387,97 lei, „Servicii Poșta Moldovei” în sumă de 37,31 lei și „Datorii la alte servicii” în sumă de 200 lei;

m) pentru ap. xxxxx din str. xxxxx, xxxxx, sat. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține reclamantei Borta Evghenia, a sumei și serviciului inclus ilegal „Vol. de apă nedistribuit” în sumă de 4,09 lei;

n) pentru ap. xxxxx din str. xxxxx, xxxxx, sat. xxxxx, mun. xxxxx, care aparține reclamantului Oleinikov Dumitru, a sumei și serviciului inclus ilegal „Vol. de apă nedistribuit” în sumă de 8,18 lei;

- de a interzice APLP 51/336 COOP includerea în factura de plată, privind achitarea serviciilor locativ-comunale prestate cu executarea imediată a hotărârii;

- încasarea din contul APLP 51/336 COOP în beneficiul lui Cavcaliuc Feodosii, Caraman Leonid, Duca Silvia, Curmei Valentina, Bivol Efrosinia, Cazacova Natalia, Sulima Valentina, Gorea Zinaida, Chiosa Alexandra, Caradja Fiodor, Podlesnova Svetlana, Artiuh Jana, Borta Evghenia, Oleinikov Dumitru a prejudiciului moral în mărime a câte 500 lei pentru fiecare și a cheltuielilor de judecată.

Conform art. 2 din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000 (în vigoare la momentul depunerii cererii de chemare în judecată), actul administrativ reprezintă manifestare juridică unilaterală de voință, cu caracter normativ sau individual, din partea unei autorități publice în vederea organizării executării sau executării în concret a legii. Actului administrativ, în sensul prezentei legi, este asimilat contractul administrativ, precum și nesoluționarea în termenul legal a unei cereri.

Prevederi similare se regăsesc în art. 10 alin. (1) din Codul administrativ, precum că actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

Totodată, conform art. 20 din același cod, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Iar potrivit art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor

administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Prin prisma art. 7 din Codul administrativ, autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.

La rândul său, dispozițiile art. 8 din Codul administrativ, statuează că regimul de putere publică reprezintă ansamblul competențelor prevăzute de lege în vederea realizării sarcinilor autorităților publice, care le conferă posibilitatea de a se impune cu forță juridică obligatorie în raporturile lor cu persoane fizice sau juridice.

Din sensul normelor de drept citate, rezultă că reclamantul unei acțiuni în contenciosul administrativ poate fi persoana care pretinde încălcarea unui drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, vătămare sau încălcare cauzată de o autoritate publică și care rezultă din activitatea administrativă a acestei autorități, iar pârât poate fi doar autoritatea care acționează în regim de putere publică.

Astfel, în calitate de probe reclamanții au anexat facturile de plată eliberate pentru serviciile locativ-comunale, pentru luna noiembrie 2017, cu rubricile contestate de reclamanți: "Vol de apă nedistribuit", "datorii la alte servicii", "p/chirie", "taxa de stat la judecată", "comunalinție uslughii", "servicii Poșta Moldovei", "reparații curente", "cota parte V apa potabilă". (f.d.25, 29, 33, 37, 40, 44, 48, 52, 56, 60, 64, 68, 72, 76 vol.I)

Instanța de fond, concluzionând asupra temeniceii acțiunii formulate de reclamanți a reținut prevederile Regulamentului cu privire la modul de prestare și achitare a serviciilor locative, comunale și necomunale pentru fondul locativ, contorizarea apartamentelor și condițiile deconectării acestora de la/reconectării la sistemele de încălzire și alimentare cu apă, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova, nr.191 din 19 februarie 2002 (punctele 3, 4-6, 7, 8, 9, 17), art.29 alin.(2) din Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, nr.303 din 13.12.2013.

La fel, în temeiul normelor enunțate, instanța de fond a concluzionat că, APLP 51/336 COOP, a inclus neîntemeiat rubrica "vol de apa nedistribuit" și "cota parte din V potabilă" în facturile de plată eliberate pe numele reclamanților Cavcaliuc Fedosii, Caraman Leonid, Duca Silvia, Curmei Valentina, Bivol Efrosinia, Cazacova Natalia, Sulima Valentina, Gorea Zinaida, Chiosa Alexandra, Caradja Fiodor, Podlesnova Svetlana, Artiuh Jana, Borta Evghenia, Oleinikov Dumitru și a reiterat despre temeinicia cererii reclamanților în acest sens cu admiterea solicitării și excluderii sumelor date și serviciului în general, deoarece nu s-a demonstrat prestarea lui.

Fondul a mai reținut că, pct.8 din HG 191 statuează că, plata pentru închirierea, arendarea apartamentelor și încăperilor locuibile în cămine și pentru deservirea tehnică și reparația blocurilor locative cu apartamente privatizate. Tarifele pentru închirierea apartamentelor și încăperilor locuibile în cămine și pentru deservirea tehnică și reparația blocurilor locative se calculează pentru un

metru pătrat de suprafață a apartamentului, încăperilor locuibile în cămine. Plata pentru închirierea apartamentului și încăperii locuibile în cămin se percepe în baza contractului încheiat între gestionarul acestora și persoana – chiriaș sau locatar principal – care reprezintă familia sa.

Respectiv, condiția pentru perceperea sumelor cu acest statut este ca apartamentul să se fi transmis în chirie persoanei conform contractului încheiat în acest sens.

În condițiile descrise supra, Colegiul reține că obiectul prezentei cauze ține de competența instanței de drept comun. Or, relațiile de prestare a serviciilor, apărute între persoane fizice și juridice ce țin de închirierea, arendare încăperilor proprietate privată - este reglementată de Codul Civil și nu de prevederile Codului administrativ.

Mai mult din prevederile art. 203 lit. a) Codul administrativ rezultă că participanți la proces sunt părțile.

Totodată, art. 204 Codul administrativ prevede că părți în procedura de contencios administrativ pot fi persoanele fizice sau juridice și autoritățile publice în sensul art. 7 din Codul administrativ.

Astfel, în calitate de pârât în procedura contenciosului administrativ este autoritatea publică.

Potrivit art. 7 din Codul administrativ autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public.

Pentru a stabili dacă o anumită structură organizatorică sau organ poate fi considerat autoritate publică este necesar să fie întrunite următoarele elemente: a) structura organizatorică sau organul să fie instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ; b) să acționeze în regim de putere publică (să fie înzestrată cu capacitate de drept public).

Potrivit art. 8 din Codul administrativ regimul de putere publică reprezintă ansamblul competențelor prevăzute de lege în vederea realizării sarcinilor autorităților publice, care le conferă posibilitatea de a se impune cu forță juridică obligatorie în raporturile lor cu persoane fizice sau juridice; c) să acționeze în scopul realizării unui interes public.

În sensul enunțat, art. 18 din Codul administrativ prevede că interesul public vizează ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și a libertăților persoanelor, precum și obligațiile acestora, satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală și în bune condiții.

Astfel, de la data intrării în vigoare a Codului administrativ nu constituie autorități publice și prin urmare nu sânt pârâți în procedura contenciosului administrativ persoanele juridice de drept privat (de exemplu furnizorii de energie electrică, serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, gaze naturale etc.) care anterior potrivit art. 2 din Legea contenciosului administrativ nr. 793/2000 se asimilau autorității publice.

Cu alte cuvinte, de la data de 1 aprilie 2019 litigiile asimilate celor de contencios administrativ se vor examina și soluționa în procedura în acțiune civilă ca litigii de drept civil, iar în calitate de metode de apărare se vor aplica doar metodele de drept civil.

În acest sens, art. 197 din Codul administrativ, stipulează că nimeni nu poate fi lipsit de dreptul judecării procesului de către instanța în a cărei competență este dată prin lege cauza, cu excepțiile expres stabilite de lege.

Prevederi similare se regăsesc și în art. 32 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia nimeni nu poate fi lipsit, fără consimțământul său, de dreptul la judecarea cauzei sale de către o instanță sau de judecătorii în a căror competență cauza respectivă este dată prin lege, cu excepția cazurilor expres stabilite de prezentul cod.

Colegiul reține că normele indicate supra, având un caracter imperativ, proclamă principiul imutabilității competenței jurisdicționale. Se va considera pronunțarea hotărârii, cu încălcarea competenței, situația în care cauza a fost reținută cu încălcarea normelor cuprinse în Capitolul IV Titlul 1 din Codul de Procedură Civilă și în Cartea a treia, Capitolul II din Codul administrativ.

Drept consecință, având normele menționate, prezentul litigiu urmează a fi examinat de instanța de apel în componența completului de judecată pentru examinarea cauzelor în materie civilă.

Din considerentul că un prim aspect al procesului echitabil este înfăptuirea justiției de către „un tribunal investit de lege”, adică în primul rând având competență clar stabilită de legea națională, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va soluționa conflictul negativ de competență, prin constatarea competenței la examinarea și soluționarea cauzei civile sus-nominalizate, completului specializat în materie de drept comun al Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 230, 193, 200 alin. (3) din Codul administrativ în coroborare cu art. 32 din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se constată competența completului specializat în materie de drept comun al Curții de Apel Chișinău, la judecarea cauzei civile, la cererea de chemare în judecată depusă de Cavcaliuc Feodosii, Caraman Leonid, Duca Silvia, Curmei Valentina, Bivol Efrosinia, Cazacova Natalia, Sulima Valentina, Gorea Zinaida, Chiosa Alexandra, Caradja Fiodor, Podlesnova Svetlana, Artiuh Jana, Borta Evghenia, Oleinikov Dumitru împotriva APLP 51/336 COOP, intervenient accesoriu SA „Apă-Canal Chișinău”, cu privire la anularea refuzului, excluderea sumei și a serviciului din factură, repararea prejudiciului moral.

Cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cavcaliuc Feodosii, Caraman Leonid, Duca Silvia, Curmei Valentina, Bivol Efrosinia, Cazacova Natalia, Sulima Valentina, Gorea Zinaida, Chiosa Alexandra, Caradja Fiodor, Podlesnova Svetlana, Artiuh Jana, Borta Evghenia, Oleinikov Dumitru

împotriva APLP 51/336 COOP, intervenient accesoriu SA „Apă-Canal Chișinău”, cu privire la anularea refuzului, excluderea sumei și a serviciului din factură, repararea prejudiciului moral, se remite spre examinare completului specializat în materie de drept comun al Curții de Apel Chișinău.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nicolae Craiu

Aliona Miron